

ПРОГРАМА ПО ИТАЛИАНСКИ ЕЗИК

Конкурсният изпит по италиански език се провежда в рамките на изучавания в средното общообразователно училище лексико-граматически материал, разширен до активното владение на около 4000 думи и изрази, което предполага допълнителни занимания и четене на оригинална литература. Изпитът се състои от диктовка, преразказ на прочетен текст, превод от италиански на български език и езиков тест.

Диктовката (с обем до 20 машинописни реда) има за цел да провери доколко кандидатът правилно възприема италианската реч и владее италианския правопис.

В преразказа (на текст с обем до 1 машинописна страница) се проверява умението на кандидата да предава цялостно и свързано съдържанието на два пъти прочетен текст. За преразказ се дава непознат текст по тематика, застъпена в програмата на СОУ.

Преводът (с обем 20-25 машинописни реда) от италиански на български се извършва без речник. С него се цели да се провери владението на лексическия и граматическия материал и предаването на правилен български език на оригинален италиански текст.

Езиковият тест (състоящ се от 2 абзаца по 10 реда) има за цел да провери познанията на кандидат-студентите по граматика и лексика на съвременния италиански език.

Кандидат-студентите трябва да са овладели практически следния граматически материал:

1. Член: определителен, неопределителен. Членувани предлози.
2. Съществителни имена: род, число, неправилно образуване на множествено число, неизменяеми съществителни. Умалителни, галовни, увеличителни и т.н. форми на съществителни имена.
3. Прилагателни имена: качествени прилагателни, степени за сравнение. Притежателни, показателни, неопределителни, въпросителни прилагателни.
4. Числителни.
5. Лични местоимения.
6. Относителни, притежателни, показателни, въпросителни, неопределителни местоимения.
7. Глагол: спрежение, лице, число, време (прости и сложни времена), наклонение. Видове глаголи (спомагателни, преходни, непреходни, възвратни, безлични). Залог на глагола. Причастие, деепричастие.
8. Съгласуване на времената.
9. Употреба на наклоненията (индикатив, конюнктив, императив, кондиционал) в главни и подчинени изречения.
10. Употреба на инфинитива, причастията и деепричастията.
11. Превръщане на пряка реч в непряка.
12. Наречия.
13. Предлози - употреба.
14. Съюзи - употреба.

Критерии за оценяване

1. **Диктовка.** За всяка погрешно написана дума оценката се намалява с 0,50. При повторно сгрешаване на същата дума грешката не се отчита отново. Две ударения се считат за една грешка.

2. **Преразказ.** Сюжетът на текста е разчленен на няколко основни момента. При непредаването, непълното или погрешното предаване на един от тях оценката се намалява с 0,50. За граматическа или лексикална грешка в зависимост от нейната сериозност се отнемат от 0,25 до 0,50. За езиково богатство и изразителност на стила може да се даде бонификация до 0,50.

3. **Превод.** За пропусната или неправилно преведена дума оценката се намалява с 0,25, за пропуснато или неправилно преведено кратко просто изречение или част от сложно изречение - с 0,50, а за пропуснато или неправилно преведено изречение - с 1,00.

4. **Езиков тест.** Проверка на граматическите и лексикалните знания, като в свързан текст пропуснатите елементи се попълват:

- а) чрез избор на верния от няколко дадени варианта;
- б) кандидатът сам определя верния елемент.

Критериите за оценяване се определят от изпитната комисия съобразно конкретния текст.

Общата оценка на писмения изпит е средноаритметичното от оценките на четирите му съставни елемента.

Методически указания

За успешното полагане на кандидатстудентския изпит се препоръчват следните форми на подготовка:

1. За диктовката е необходимо да се правят системни упражнения с оглед развиване на уменията за писмено възпроизвеждане на слухово възприета реч. Уместни са и всякакви разнообразни упражнения за сигурно овладяване на италианския правопис.

2. За преразказа трябва да се правят упражнения, насочени към развиване на умение за изчерпателно предаване на сюжета на кратък разказ, анекдот, самостоеен откъс от по-голямо произведение и др. на правилен италиански език. Особено внимание да се обръща на точното отчитане и възпроизвеждане на основните моменти в развитието на фабулата, без да се излиза извън нейните рамки.

3. За превода е препоръчително да се правят упражнения с цел да се постигне максимално пълно и точно предаване на дадения оригинален италиански текст на правилен и изразителен български език. Кандидатът трябва да се пази в еднаква степен както от прекалено отдалечаване от оригинала, така и от ненужен буквализъм, който би попречил за пълноценното възприемане на превода.

4. За езиковия тест е необходимо да се правят упражнения, насочени към усвояване и адекватна употреба на граматически форми и лексикални единици.

Литература

- Dardano, M., Trifone, P. *Grammatica italiana con nozioni di linguistica*, Zanichelli, Bologna, 1983.
Radanova, N. *Sintassi dell'italiano pratico*, S., 1982.
Tonkin, I. *Lingua italiana*, S., 2006.
Кирякова, И., Бояджиева, Н. *Италианска граматика*, С. 2003.
Кирякова, И., Бояджиева, Н. *Италианска език за кандидат-студенти*, С. 2002.
Кирякова, И. *Италианска граматика с упражнения*, С. 2004.

Препоръчва се четене на италианска художествена литература в оригинал предимно на произведения от съвременни автори. Например В. Пратолини, К. Касола, К. Левич, Ч. Павезе, Н. Гинзбург и др.

